

॥ २८ ॥ इतिशांतिप०रा०नै०भारतभा०षडधिकशततमोऽध्यायः ॥ १०६ ॥ ॥ ७३ ॥ गणदत्तं बुभुक्षुः पूर्वोक्तमनुवदति ब्राह्मणेति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ क्षीणस्य ग्रहणं वृत्तिर्जीविका च लघु
ददौ दुहितरं चास्मै रत्नानि विविधानि च ॥ एष राज्ञां परो धर्मो नित्यौ जयपराजयौ ॥ २८ ॥ इति श्रीमहाभारतेशांतिप०राजधर्मानु०कालकवक्षीये षडधिक
शततमोऽध्यायः ॥ १०६ ॥ ॥ ७३ ॥ युधिष्ठिर उवाच ब्राह्मण क्षत्रियविशां शूद्राणां च परंतप ॥ धर्मवत्तं च वित्तं च वृत्त्युपायाः फलानि च ॥ १ ॥ राज्ञां वि
त्तं च कोशं च कोशसंचयनं जयः ॥ अमात्यगुणवृत्तिश्च प्रकृतीनां च वर्धनं ॥ २ ॥ षाड्गुण्यगुणकल्पश्च सेनावृत्तिस्तथैव च ॥ परिज्ञानं च दुष्टस्य लक्षणं च सताम
थयोगेन भारत ॥ ५ ॥ विजिगीषोस्तथा वृत्तमुक्तं चैव तथैव ते ॥ गणानां वृत्तिमिच्छामि श्रोतुं मतिमतां वर ॥ ६ ॥ यथा गणाः प्रवर्धते न भिद्यंते च भारत ॥ अरींश्च
विजिगीषंते सुहृदः प्राप्नुवंति च ॥ ७ ॥ भेदमूलो विनाशो हि गणानामुपलक्ष्ये ॥ मंत्रसंवरणं दुःखं बहूनामिति मे मतिः ॥ ८ ॥ एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं निखिलेन परं
तप ॥ यथा च तेन भिद्येरंस्तच्च मे वद पार्थिव ॥ ९ ॥ भीष्म उवाच गणानां च कुलानां च राज्ञां भरतसत्तम ॥ वैरसं दीपना वेतौ लोभामर्षौ नराधिप ॥ १० ॥
लोभमेको हि वृणुते ततो मर्षमनंतरं ॥ तौ क्षयव्ययसंयुक्तावन्योन्यं च विनाशिनौ ॥ ११ ॥ चारमंत्रबलादानैः सामदानविभेदनैः ॥ क्षयव्ययभयोपायैः प्रकर्षंती
तरेतरं ॥ १२ ॥ तत्रादानेन भिद्यंते गणाः संघातवृत्तयः ॥ भिन्ना विमनसः सर्वे गच्छंत्यरिव शंभयात् ॥ १३ ॥ भेदे गणा विनश्युर्हि भिन्नास्तु सुजयाः परैः ॥ तस्मा
त्संघातयोगेन प्रयतेरंगणाः सदा ॥ १४ ॥ अर्थाश्चैवाधिगम्यंते संघातबलपौरुषैः ॥ बाल्याश्च मैत्रीं कुर्वंतितेषु संघातवृत्तिषु ॥ १५ ॥ ज्ञानवृद्धाः प्रशंसंति शुश्रू
षंतः परस्परं ॥ विनिवृत्ता भिसंधानाः सुखमेधंति सर्वशः ॥ १६ ॥ धर्मिष्ठान्यवहारांश्च स्थापयंतश्च शास्त्रतः ॥ यथा वत्सतिपश्यंतो विवर्धंते गणोत्तमाः ॥ १७ ॥
पुत्रान्भ्रातृन्निगृह्णंतो विनयंतश्च तान्सदा ॥ विनीतांश्च प्रगृह्णंतो विवर्धंते गणोत्तमाः ॥ १८ ॥ चारमंत्रविधानेषु कोशसंनिचयेषु च ॥ नित्ययुक्ता महाबाहो वर्ध
ते सर्वतोगणाः ॥ १९ ॥ प्राज्ञान्शूरान्महोत्साहान्कर्मसु स्थिरपौरुषान् ॥ मानयंतः सदा युक्ता विवर्धंते गणानृप ॥ २० ॥

नासुगमेन आदेशरूपेण उपदेशात्मकेन ॥ ५ ॥ गणानां शूरजनस्तोमानां ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ एको राजालो भवन्ते गणस्तदाऽस्मभ्यं न ददातीत्यमर्षवृणुते ॥ ११ ॥ इतरेतरंगणाराजानश्च प्रकर्षं
ति ॥ १२ ॥ १३ ॥ संघातयोगेनैकमत्यप्रयोगेण ॥ १४ ॥ १५ ॥ विनिवृत्ता भिसंधानाः विघटितसंघाः ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥